لیکونکی : کیتی کیلی«Kathy Kelly»

منبع اود خپریدو نیټه :کمان ډریم «2022-02-12»

ژباړونکی : پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» ----------------------

----

امریکایان باید د افغانانو دردچي دوی دهغه عامل دی وپیژنـي

Americans Must Recognize the Pain They Are Causing the Afghan People

په داسي حا ل کي چې څه باندي« ۲۳» میلیونه خلک له سختي لوږې سره مخ دي اویوملیون له پنځوکلونوکم عمره ماشومان د لوږي له خطر سره مخامخ دي ، امریکا باید د ا فغا نستا ن ټول مرکزي بانک خلاص کړي .

With some 23 million people in extreme hunger and a million children under age five in immediate danger of starvation, the U.S. should unfreeze all of Afghanistan's Central Bank

افغان ماشومان د ۲۰۲۲ کال د جنوری په ۱۶ مه په کابل، افغانستان کې له خپلو مېند و سره لیدل کیږي .دلیل یوازې لوږه ده .په هیواد کې د خوارځواکی کچه مخ په ډېریدو ده. په خوارځواکی اخته ماشومان، چې د انسان بدن ته د اړتیا وړ تغذیه عناصرو د دوامداره کمښت په توګه تعریف شوي، د نوي زیږون لپاره د دوی د تغذیې لومړنی سرچینې، د مور شیدې څخه بې برخې دي .هغه میندې چې حتی حیاتي لومړنیو خواړو ته هم لاس رسی نه لري په لنډ وخت کې د شید و تغذ یه کیږي. د اړینو خوراکي توکو نشتوالی په نویو زیږونونو او ماشوما نو کې د ودې د څرګند سست لامل کیږي .

(عکس: سید خدیبردي سادات/انادولو اژانس د ګیټي امیجز له لارې)

په تیره لسیزه کې، کابل، افغانستان ته د سفرونو په ترڅ کې، ما په ځانګړې توګه د ژمي په سړه سهار کې له خپلو ځوانو میلمنو سره چې له ښوونځي څخه د ژمي په رخصتۍ کې وو،دناشتې«صبرناری» په خوړلو خوښ اوم. چې په فرش کې نا ست وو، هغوکوټونه «کرتۍ» او خولۍ اغوستۍ اوله ځانه کمپلۍ را تاوو کړي وو او موږ ګرم شنه چاې دهغه ګرمی دایروی ډوډې سره چې دنژدی نانوایی څخه پیرودل شوي وه په شریکه سره مو خوړل
. خو سږنۍ ژمي کې د میلیونونو افغانانو لپاره ډوډی نشته.د افغنستان پر خلکو د امریکا د څو لسیزو اوږده برید اوس د هغوی د ویجاړ، لوږې ځپلي هیواد د شتمنیو کنګل کولو غچ اخیستونکی بڼه خپله کړې ده" .
موږ ویره لرو، لکه څنګه چې مرستندویه ډلې ترسره کوي، چې د دې ټګلارې سا تل به په راتلونکي کال کې د شل کلنې جګړې په پرتله د ډیرو ملکي تلفاتو لامل شي ".
د امریکا له خوا د افغانستان د اسعارو په زیرمو کې د ۹،۴ میلیارده ډالرو ضبطولو دغه هیواد لا دمخه له اقتصادي او بشري بحران سره مخ کړی دی. د جنوري په 10، د **بایډن** اداري یو اجرایوي فرمان اعلان کړ چې له مخې به یې د افغانستان مرکزي با نک څخه 3.5 ملیارد کنګل شوي شتمنۍ په هیواد کې د بشري مرستو لپاره ویشل کیږي. مګر هغه اقدامات چې هد ف یې د بشردوستانه مرستې چمتو کول دي د سقوط په څنډه کې د اقتصا د واقعیت په ګوته نه کړي. که چیرې د ا فغا نستا ن با نک، ښوونکو، روغتیایي کارکوونکو او ملکي کارکوونکو ته معاش نه شي ورکولی، نو دغه خلک به د خوراکي توکو د پیرلو لپا ره پیسې ونه لري او که بزګران خپل حاصلات ونه پلوري، د ځمکې د کرلو توان نه لري .
په داسې حال کې چې څه د پاسه ۲۳ میلیونه خلک له سختې لوږې سره مخ دي او یو ملیون له پنځو کلونو کم عمره ماشومان د لوږې له خطر سره مخامخ دي، امریکا باید د افغانستان د مرکزي بانک ټولې شتمنۍ کنګل نکړي.

دسره صلیب د نړیوالې کمیټې مشر **ډومینیک ستیل هارت** د تیر کال په وروستیو کې افغا نستا ن ته له سفر وروسته وویل چې د دې هیواد د شتمنیو د کنګل کیدو له لارې پر افغانانو د ډله ایزې سزا له امله خپه دی. هغه په دې وروستیو کې د افغانستان د ۹/۵ ملیارد ډالرو شتمنیو ته په اشارې سره چې د متحده ایالاتو لخوا کنګل شوي، په دې وروستیو کې تینګار وکړ چې اقتصادي بندیزونه "په کابل کې واک لرونکو ته د سزا ورکولو لپاره دی حال داچې دا به ډیر ښه وایي چې هغو ته د سزاورکولو پرځای په ټول افغانستان کې ملیونونه خلک له هغه اساساتو څخه کنګل کړي چې دوی ژوندي پاتې کیدو ته اړتیا لري." د افغانستان د شتمنیو په کنګلولو سره طالبانو ته د سزا ورکولو نابېره هڅې هیواد د لوږې په څنډه کې اچولی دی
دا ۹،۵ میلیارده ډالر کنګل شوې شتمنۍ د افغان ولس پورې اړه لري، په دې کې هغه کسان هم شامل دي چې بې عایده کرځي او هغه کروندګر چې نور نشي کولی خپل څاروي وروزي او نه هم خپلې ځمکې وکري. دا پیسې د هغو خلکو پورې اړه لري چې کنګل

شوي او وړي دي، او د تعليم او روغتيا پاملرنې څخه بې برخې دي په داسې حال کې چې د افغانستان اقتصاد د متحده ايالاتو د بنديزونو تر فشار لاندې دی .

په دې وروستيو کې مې په کابل کې د يوه ځوان ملګري ايميل ترلاسه کړ :

ځوان ملګري ليکلي: "د ژوند شرايط د هغو خلکو لپاره خورا ستونزمن دي چې د خوړلو لپاره ډوډۍ او د خپلو کورونو د تودوخې لپاره تيل نلري ." " زما سره نږدې په يوه کور کې يو ماشوم د يخنۍ له امله مړ شو، او نن څو کورنۍ زما کور ته راغلې چې د پيسو مرسته وکړم يو يې ژړل او راته يې وويل چې اته ځلويښت ساعته يې خواړه نه دي خوړلي او دوه ماشومان يې له يخنۍ او لوږې بې هوښه دي. هغې د درملنې او تغذ يې لپاره پيسې نه درلودې. غوښتل مې د زړه درد درسره شريک کړم.

« د کانګرس ۴۸ غړو د امريکا ولسمشر ***جوبايډن*** *ته په ليک کې د افغانستان د شتمنيو د نه کنګل کېدو غوښتنه کړې ده." د افغانستا ن خصوصي سکټور ته د نړيوالو زيرمو په ردولو سره - د 7 مليارد ډالرو څخه ډير چې په افغانستا ن پورې اړه لري او [د متحده ايالاتو] فدرالي زيرمو کې زيرمه شوي - د متحده ايالاتو حکومت په عامو خلکو اغيزه کوي*

"د کانګرس غړو زياته کړه: "موږ ويره لرو، لکه څنګه چې مرستندويه ډلې کوي، د دې پاليسۍ ساتل به په راتلونکي کال کې د شل کلنې جګړې په پرتله د ملکي تلفاتو د زياتوالي لامل شي".

د دوو لسيزو لپاره په ا فغا نستا ن کې د ګوډاګيو رژيمونو لپاره د متحده ايالاتو ملاتړ دا هيواد په بهرنيو مرستو پورې تړلی و، لکه څنګه چې د ژوند اساس په دی هيواد کې په ملاتړ اومرستی پورې تړلی و. ٪۹۵ نفوس، چې له درې پر ځلورمې برخې يې ښځې او ماشومان دي، د بې وزلۍ تر کرښې لاندې پاتې دي، په داسې حال کې چې فساد، ناسم مديريت، اختلا س، فضول او درغلۍ د امريکا د پوځي قراردادیانو په ګډون ګڼ جنګسالارانو ته ګټه رسولې .

وروسته له هغه چې امريکا د دوی پر هيواد يرغل وکړ او په يوه بې معنی شل کلن خوب کې يې ښکيل کړل، هغه څه چې امريکا د افغانانو پوروړي دي هغه تاوانونه دي، نه لوږه" .هغه څه چې متحده ايالات د افغانانو پوروړي دي تاوانونه دي، نه لوږه ؟

"د بشري حقونو نامتو مدافع او د نړيوالو حقوقو ***پروفيسور ريچارډ فالک*** *پدې وروستيو کې د متحده ايالاتو د سولې فعالينو ته بريښناليک واستاوه چې د فبروري د 14 د* ***ويلنټاين*** *ورځ راتلونکي نوښت ته وهڅوي، چې د افغا نستا ن د شتمنيو کنګل کيدو، د پا تې پاتې بنديزونو لرې کولو او د دوی د سا تلو مخا لفت کوي.* ***پروفيسور فالک*** *دا مني چې په افغانستان کې د متحده ايالاتو ويجاړونکې ماموريت "د شلو کلونو ګران، خونړی، ويجاړونکي ناکامۍ سره تړاو لري چې دا هيواد يې د تياره راتلونکي امکاناتو سره په ګډوډۍ کې پرېښی دی*

" ***فالک*** *په بريښناليک کې ليکي: «د تېرو شلو کلونو له تجربو وروسته اوس د دې وخت ښکاري چې افغانانو ته اجازه ورکړل شي چې خپلې ستونزې له بهرنۍ لاسوهنې پرته حل کړي. زه ډاډه يم چې ډير ښه خلک به هڅه وکړي چې له افغانستان سره د طالبانو د اجنډا*

په پرتله ډېرې انساني پایلې ترلاسه کړي، مګر بهرنی لاسوهنه په ځانګړې توګه د متحده ایالاتو لخوا د دولت جوړونې مثبتو موخو ته د رسیدو لاره نه ده .

څو ملګري او ما وتوانیدلو چې هغه ملګري ته لږ پیسې واستوو چې د اړو ګاوندیانو سره د مرستې د نه کولو له امله یې د خپل زړه درد لیکلی او له موږ سره یې شریک کړی. هغې او مېرمنې یې ځواب ورکړ: "له تا څخه مننه چې زموږ د افغا نا نو درد مو واورېد . اوس د اوریدلو او نه د لیدو لپاره خورا مهم وخت دی .

په درناوي«23-02-2022»